РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орґан Українського Народного Союза == "SVOBODA" == Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXIII. ДЖЕРЗИ СІТИ, N. J., Saturday, March 27, 1915. Ч. 36. VOL. XXIII. JERSEY CITY, Н. ДЖ., субота 27-го марта 1915. N. 36.

ПЕРЕМИШЛЬ ВИДЕРЖАВ ПІВРІЧНУ ОБЛОГУ В НАДЛЮДСЬКИЙ СПОСІБ.

Не Москалї здобули твердиню, а цар-голод.

Почесні услівя здачі залоги перемиської кріпости.

Перед здачею Австрійцї обернули перемиську кріпость в румовища.

Нові завзяті бої під Карпатськими горами.

В ГАЛИЧИНЇ:

НЕ МОСКАЛЇ, АЛЕ ГОЛОД ПРИМУСИВ ПЕРЕМИСЬКУ ЗАЛОГУ ДО ЗДАЧІ ТВЕРДИНЇ. — ЗАЛОГА ВИДЕРЖАЛА 134 ДНЇВ ІЗ ЗАСОБАМИ ПОЖИВИ ПРИЗНАЧЕНИМИ НА 80 ДНЇВ.

З ГОЛОВНОЇ КВАТИРИ австрійської армії (через Берлїн і Лондон), дня 25. марта. — **Австрійська залога перемиської твердинї видержала облогу через 134 днїв, хоч її засоби поживи були призначені лише на 80 днїв. Се незвичайно цїкава історія, якто дійшло до того, що така велика твердиня мала розмірну таку малу скількість живности, і вона показує, як то непредвиджені події завели всї обчисленя австрійських командантів і помогли Москалям.**

З початку Перемишль мав досить провізій на найдовший протяг часу, який після обчисленя новочасної воєнної штуки твердиня може видержати облогу, себто на шість місяців. При кінци першої облоги показало ся, що залога з'їла живність, призначену на один місяць. Потім прийшло до завзятих битв межи Москалями, облягаючими Перемишль, а австрійською армією, **що ішла на відсїч Перемишля.**

Засоби живности, призначені для сеї австрійської армії, не дійшли і вона мусїла взяти від твердинї велику скількість живности. Що більше, великого числа жовнїрів, ранених в битвах та заражених холєрою і другими хоробами, не можна було вислати куди инде, як лиш до Перемишля. Коли наконець, в серединї жовтня, привернено зелїзничий рух, засоби живности в твердини були вже сильно вичерпані. Зелїзницї уживано передівсїм на те, аби перевезти достаточну скількість амунїції. Через се, коли російські війска посунули ся несподївано вперед і ґенерал Гінденбурґ мусїв подати ся в російській Польщі зпід Варшави, а за тим також австрійська армія зпід Перемишля, — **до перемиської твердинї можна було ввозити живність лише через десять днїв.** Ся живність могла би вистарчити на 80 днїв.

Ті засоби поживи були би вистарчили, як би Москалї були брали ся здобувати кріпость приступом, а не, як вони се зробили, голодом. Вони побудували перстень укріплень довкола міста поза округом, на який не сягали австрійські гармати, і почали виголоджувати залогу.

Послїдний випад залоги — се був скорше послїдний акт визову нїж поважна проба проломити ся через російські лїнії, що було просто неможливою річию для виголодженого війска. Коли проба пробити ся через російський перстень та получити ся з австрійською армією — не повела ся, ґенерал Кусманек, командант твердинї, дістав порученє піддати ся.

Заки ще до сього дійшло, **з маґазинів забрано послїдні засоби живности і вбито всї конї і другі звірята на їду.**

Австрійські команданти знали від початку, на який час вистарчать засоби поживи, а карпатська кампанїя між иншим мала за цїль увільнити Перемишль. Але тут знов доля рішила инакше. По лагіднім грудни наступив острий сїчень і лютий, а глубокі снїги в горах здержали австрійський наступаючий похід і се рішило вже остаточно про теперішну долю Перемишля.

ОСТАННІ ДНЇ ПЕРЕМИСЬКОЇ КРІПОСТИ В АВСТРІЙСЬКИХ РУКАХ.

ВІДЕНЬ (через Лондон), дня 24. марта. — Тутешна нїмецька ґазета подає *ось-таку відомість з приводу упадку* Перемишля:

В останних днях складали ся події громадно, одна за одною. В пятницю, дня 19-ого с. м. залога перемиської кріпости уладила останний випад з твердинї. Випад сей виконано у східнім напрямі. Тодї ґенерал Тамаші фон Фораґаш, котрий проводив випадаючою проти Москалїв армією, переконав ся, що Москалї довкола Перемишля окружили ся перстенем укріплень, які побудували доволї сильно так, що дуже тяжко було крізь них перебити ся з одної і з другої сторони.

В суботу, дня 20-ого с. м. і в недїлю дня 21-ого с. м. вдарили завзято Москалї на форти перемиської твердинї з півночи і зі сходу, але залога ті напади легко відбила гарматним огнем з фортів і батерій.

В понедїлок, дня 22-ого с. м. рано удав ся один австрійський офіцир з перемиської залоги під прапором парляментара (парляментар — се висланник для переговорів з неприятельським війском; його прапор вказує на його післанництво і особа його є нетикальна) до російської головної кватири, щоби обговорити условини здачі Перемишля. Кріпость видержала до крайного остатка.

Залога знищила гармати, маґазини і стацію бездротного телєґрафу.

Остання бездротна телєґрама з Перемишля прийшла до австрійського ґенерального штабу в понедїлок рано, 5 хвиль перед 7-ою годиною. Ся остання телєґрама доносила, що вислано з кріпости офіцира яко висланника до російської облягаючої армії, щоби обговорити услівя здачі твердинї в російські руки.

ПОЧЕСНІ УСЛІВЯ ЗДАЧІ ЗАЛОГИ. — АВСТРІЙЦЇ ВИЙШЛИ З ТВЕРДИНЇ ЗІ СВОЇМИ ПРАПОРАМИ.

ЖЕНЕВА, Швайцарія (через Париж), дня 24. марта. — Тутешна ґазета „Трібін" подає, що хоробрі оборонцї перемиської кріпости вимогли на облягаючих Москалях **ось-такі услівя здачі:**

1) Залозї Перемишля належать ся всї військові почести.

2) Особливе поведенє з бранцями; з офіцирами мають Москалї поводити ся дуже зглядно, а залоги не висилати на Сибір.

3) Залога має право убитих в останних битвах і ранених оборонцїв твердинї переслати до австрійських країв, поза боєвою лїнією.

4) Повна свобода для цивільного населеня, з правом опустити місто або в нїм лишити ся.

Дальше тасама ґазета пише:

Оборонцї перемиської кріпости вимаширували з Перемишля до російської головної кватири з парадою з витягненими своїми прапорами.

Австрійський командант кріпости передав російському командантови свій меч, а тисячі австрійської залоги складали *своє оружє і набої перед російськими* полками, котрі примаширували й уставили ся в парадї.

Російські війска поздоровили австрійських жовнїрів по передачі оружя і по останній парадї.

На Угорщинї упадок Перемишля викликав глибоке вражінє, бо до оборонцїв твердинї, яку уважано непобідимою, належав цьвіт угорської армії.

МОСКАЛЇ УВІЙШЛИ ДО ЗБУРЕНОЇ АВСТРІЙЦЯМИ ТВЕРДИНЇ.

БЕРЛЇН (бездротна телєґрама до Сейвіл, Л. Ай.), дня 25 марта. — Російські вісти, які наспіли з Пєтроґраду, а які доносять про величезне число бранцїв в Перемишли та про неушкоджені гармати, які дістали ся в руки Москалїв, — є фалшиві.

Воєнні кореспонденти угорських ґазет, котрі знаходили ся на галицькім фронтї, стверджують, **що залога перед здачею кріпости висадила динамітом у воздух всї форти, всї маґазини амунїції і мости, знищила замки всїх гармат і збурила стацію бездротного телєґрафу, а також весь инший воєнний матеріял зробила нездатним до ужитку.**

Щодо числа бранцїв то угорський мінїстер краєвої оборони ґенерал Газай заявив нинї, **що Москалї дістали у свої руки в Перемишли всего около 25.000 австрійського війска.**

Російська облогова армія, яка тепер є свобідна по здачі Перемишля до виправи на австрійсько-російський боєвий фронт, виносила при кінци облоги, як подають воєнні кореспонденти, **не більше як 80.000 люда.** Через те ся армія не може мати великого впливу на хід воєнних подій.

МОСКАЛЇ НЕ ЗАСТАЛИ НІЧОГО ЦЇЛОГО НА ПЕРЕМИСЬКИХ ФОРТАХ.

БЕРЛЇН (бездротна телєґрама до Сейвіл, Л. Ай.), дня 25. марта. — Лондонська ґазета „Дейли Нюс" одержала телєґраму з Пєтроґрада, столицї Росії, яка доносить, що Москалї застали в Перемишли тільки знищені гармати. Всї укріпленя вже безхосенні. Залога постарала ся, що Москалї не дістали в свої руки нїчого вартісного.

КІЛЬКО Є БРАНЦЇВ?

ЛОНДОН, дня 24. марта. — Російська армія знайшла при передачі галицької кріпости Перемишля в понедїлок **залогу всего з 25.000 людий, вже разом з війсковими робітниками.** Вість, яка виглядає на достовірну, прийшла з Будапешту, де таке число подає тамошна мадярська ґазета „Пешті Гірляп", котра все має добрі відомости.

НЇМЕЦЬКА АРМІЯ ДЯКУЄ ХОРОБРИМ ОБОРОНЦЯМ ПЕРЕМИШЛЯ.

БЕРЛЇН (через Лондон), дня 24. марта. — Головна війскова управа оголосила нинї таке оповіщенє:

„Нїмецька армія висловлює сердечну подяку хоробрій залозї Перемишля, котру по шести-місячній оборонї, яка коштувала много жертв, **можна було перемогти лише голодом".**

ВЕЛИКА РІШАЮЧА БИТВА В ЗАХІДНИХ КАРПАТАХ. — ДО ТЕПЕРІШНИХ БОЇВ НА ЛЕМКІВЩИНЇ ПРИВЯЗУЮТЬ В АВСТРІЇ ВЕЛИКУ ВАГУ.

АМСТЕРДАМ, Голяндія (через Лондон), дня 25. марта. — В західних Карпатах кипить тепер завзята боротьба на просторі, довгім на 100 кільометрів між переходом Дуклянським і Ужоцьким. Се дуже важна рішаюча боротьба. Москалї спровадили на сю боєву лїнію великі сили нових війск, **імовірно часть війск зпід Перемишля і зачали наступаючий похід проти австро-угорської армії.** Вдаряють вони приступом з великим розмахом на австрійські становища і зводять кроваві бої.

В нїмецьких і австрійських війскових і полїтичних кругах здають собі ясно справу із значіня сеї великої битви і привязують велику вагу до її вислїду.

Богато війскових знавцїв, а особливо бувший австро-угорський мінїстер війни ґенерал Шенайх висказав погляд, що **та битва покаже, чи упадок Перемишля має яке значінє на дальший хід війни, чи нї.** Коли відібєть ся успішно напади Москалїв у Карпатах, то упадок Перемишля можна вважати лише малою подією теперішної війни — сказав ґенерал Шенайх.

АВСТРІЙЦЇ ПОЛОНИЛИ В КАРПАТАХ 1.500 МОСКАЛЇВ.

ВІДЕНЬ (через Амстердам і Лондон), дня 26. марта. — В Карпатах на лїнії між Дуклею й Ужоком розвинула ся велика і кровава битва, яка з кождим днем стає щораз то завзятїйша, **одначе загальне положенє в нїчім доси не змінило ся.** Австрійсько-угорські війска, які всюди доси держать ся на своїх становищах, завдали доси болючі страти наступаючим Москалям.

Нинї оголосив заступник шефа австро-угорського ґенерального штабу ґенещал Гефер таке оповіщенє:

Вчера наші війска відбили в Карпатах на захід від переходу коло Ужока завзяті напади Москалїв. Битва триває тепер там ще дальше. У вчерашних битвах полонили там Австрійцї 1.500 Москалїв.

Коло Вишкова розбито цїлком Москалїв, де вони були виконали напад на наші становища, обчислений на великі розміри.

В инших місцях боєвого фронту вчера не було нїяких важнїйших подій.

АВСТРІЙЦЇ ДЕРЖАТЬ СЯ У ЗАВЗЯТИХ КАРПАТСЬКИХ БОЯХ.

БЕРЛЇН (бездротна телєґрама до Сейвіл, Л. Ай.), дня 26. марта. — Велика і завзята битва кипить безвпинно в західних Карпатах, але рішенє її ще не близке. **Одначе хід її корисний для нїмецько й австро-угорського оружя. Москалї пробували пробити ся крізь австрійську боєву лїнію, але їх відбито.**

Москалї напирають на Австрійцїв здовж цїлого фронту під Карпатами межи переходами коло Дуклї й Ужока. **Доси понесли вони вже величезні страти, але все одержують нові помічні сили і напирають завзято дальше на австрійські становища. Австрійцї не подають ся.**

—o—

ЯКІ СТРАТИ ПОНЕСЛА ГАЛИЧИНА І РОСІЙСЬКА ПОЛЬЩА?

БЕРЛЇН (бездротна телєґрама до Сейвіл, Л. Ай.), дня 24. марта. З Кракова доносять, що **війна наробила в російській Польщі і Галичинї шкоди на 6 мілїярдів корон (1,250.000 долярів).**

В Галичинї потерпіло 100 міст і 6,000 сїл, а з того 250 сїл знищено до тла. Москалї зрабували в Галичинї 800,000 коний, 500,000 штук рогатої худоби, а також збіжа і т. д. В російській Польщі є знищених або ушкоджених 200 міст і 9,000 сїл.

ПОВІДОМЛЕНЄ.

Отсим подає ся до відома всїм членам Українського Народного Союза, що на підставі ухвали Головного Уряду з дня 20-го сїчня 1915 р. кождий інтересований член, котрий хоче обдовжити свою грамоту і взяти лін в цїли плаченя місячного податку після тих лїт, які мав при вступі до орґанїзації, має внести на письмі просьбу о такий лін (обдовженє) до Головного Уряду через свій відділ до дня 1-го цьвітня 1915 р. Хто з членів внесе просьбу о лін по 1-шім цьвітни 1915 р., то така просьба не буде узгляднена і дотичний член стратить право до ліну.

Джерзи Сіти, Н. Дж., дня 25. марта 1915.

Головний Уряд Укр. Нар. Союза.

ВЖЕ ВИЙШЛА З ДРУКУ ШЕСТА ЛЇСТА СТРАТ УБИТИХ, РАНЕНИХ, ПОЛОНЕНИХ І ПРОПАВШИХ В ТЕПЕРІШНІЙ ВІЙНЇ УКРАЇНЦЇВ. ЦЇНА ОДНОЇ ЛЇСТИ 15 ЦНТ., ШІСТЬОХ ЛЇСТ РАЗОМ 65 ЦНТ. НАБУТИ ЇХ МОЖНА В „СВОБОДІ".

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Established 1893.
JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.
ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States: $2.00 per year, $1.00 per 6 months, 0.75 per 3 months	В Злучених Державах: на рік $2.00, на пів року $1.00, на 3 місяці 0.75
In Jersey City, Canada and other foreign Countries: $3.00 per year, $1.50 per 6 months, $1.00 per 3 months	В місті Jersey City, до Канади і других країв: на рік $3.00, на пів року $1.50, на 3 місяці $1.00

Single copy 3 cents. Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".

При висилаю замовлень належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Jersey City.

AMERICAN ASSOCIATION OF MEMBERSHIP LABEL FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS

За всї оголошення поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає. — Рукописий не звертає ся.

ЛЬВІВ ПІД МОСКАЛЕМ.

Звісний український соціал-демократ Теофіль Мезень перебував ще 2 і пів місяця у Львові по його занятю Москалями. Описля вдало ся йому утечи до Відня, де він написав свої спомини в „Українське Напрямі", котрі подаємо тут в скороченю.

Менї пощастило ся два і пів місяця перебути у Львові під російським панованьем і зазнати благодатий російського режіму. Деякі мої враженя хочу я передати до відома публики, причім звертаю увагу на ті політичні моменти, котрі для мене видають ся важними і передівсім подаю такі факти, які ще не звісні поза межами Галичини.

Занятє міста.

Російські війска увійшли до Львова — як звісно — 3. вересня 1914. З неописаним страхом і тревогою очікувало населенє сього приходу. Місто представляло образ смутку і опущеня, вуличний рух був дуже малий, а на лицях людий, що переходили сюди й туди, малював ся смуток і пригнобленє. Довгі, страшні години очікуваня минули вкінци...

Коли перші російські відділи кінноти вийшли до міста, виминав їх загал населеня дуже старанно і придивлял ся їм лише з далека. Лише тут і там збиважали ся до їздців малі групи цікавих і навязували з ними розмову. На жаль прийшло в деяких місцях до того, що наїзникам давали овочі, папіросы, а навіть цьвіти. Се робили деякі одиниці зі страху, а деякі з політичної прихильности, а то москвофіли і вшехполяки.

Се були одначе відокремлені випадки, котрі дуже відбивали від холодної і неприв'язливої постави цілого населеня.

Описля перейшли через місто великі маси піхоти, кавалерії й артилерії — разом цілий корпус.

Поведенє Мосналів.

Ся тріюмфуюча армія робила враженє дикої орди. Вони маширували весело з музикою і співом і перериали часто пісні диким криком і свистом. При тім вони не йшли в упорядкованих рядах, але в стиснених безформених громадах і займали звичайно цілу ширину вулиць. Певного рода контраст становили офіцири й жовніри, котрих заквартировано у Львові. В одній вулици промовляє з балькону цілком пяний офіцир до львівських горожан і підносить оклики на честь царя; при иншій вулици, в одній цукорни, вигнане офіцир гостий від стола револьвером, щоби собі зробити місце; при третій вулици втискають ся підохочені жовніри до дверий замкненого мешкання і рабують. Лискавкою розносить ся по місті вість про плїндроване склепів і мешкань, головно поза осередком міста.

Легко зрозуміти, що візд Москалів зробив на населеню враженє наїзду дикої банди, а се прецінь не могло вплинути успокоюючо на уми.

Сей настрій відбивав ся на вулицях.

Не чути було між прохожими голосних і веселих розмов, люди ходили зломані на дусї, неначе би їм бракувало здорових змислів, часто видко було пані в жалібних строях, а в очах неодного може було видїти сльози...

„Се не Львів, а цвинтар", — сказав до мене мій товариш, з котрим я приглядав ся всьому. Се перше, невимовно пригнобльоюче враженє, не поправило ся й пізнїйше. Вправдї військові власти видали дуже острі розпорядженя против рабівників і заборонили продаж алькогольних напоїв — мимо сього лупежі ся й пізнїйше рабунки й крадїжи салдатів, а заборона пити зовсїм не вплинула анї на офіцирів анї на салдатів. Проти плїндрованя не може було знайти ратунку, бо жалоби на жовнірів зовсїм не помагали і виновників ніколи не карано.

Се не дивувало нїкого, бо навіть вищі офіцири і генерали поповняли серед білого дня рабунки. Вони робили се в той спосіб, що захватировували ся до мешкань богатих львівських мїщан, які виїхали зі Львова, тут розгосподарились і, коли вибирались, то присвоювали собі нїби на памятку рїжні цїнні річи. Таксамо поступали Москалї і в цілим краю, а се може було пізнати по тім, що коли переїздили через Львів вози з припасами соломи, сїна, харчів, то на возах видко було домашну обстанову, подушки, накривала, а навіть машини до шитя.

Урядовий заказ пити алькогольних напоїв обходили офіцири в той спосіб, що до нестями вшивали ся в готелях і приватних мешканях, при чім перемінювали ті мешкання на стайнї... Салдати знова инакше обмивали заказ питя; вони розбивали замкнені склади напоїв і сейчас там справляли собі празник.

Від війска, яке в той спосіб поводило ся, мож було надіяти ся всього найгіршого і тому населенє було в безнастанній тревозї. Побоювання людий не були даремні.

КОРОЛЇВСЬКИЙ ДАР

для українських утїкачів з Галичини і Буковини.

С в Ню Йорку християнське добродійне товариство „The Christian Herald", яке підчас теперішної війни утворило у себе окремий запомоговий фонд: The Christian Herald Fund for the Relief of Widows and Orphans of the War" (Фонд християнського геройства на підмогу вдів і сиріт війни). Заходами головного уряду Українського Народного Союза удало ся зацїкавити управу сього товариства нашими українськими втїкачами з Галичини і Буковини, які під пору перебувають у кількох краях австрійсько-угорської монархії та там ожидають кінця страшної европейської війни. Заряд „Християнського Геройда", розвідавшись докладно про наш нарід взагалї, а про галицьких і буковинських Українців зокрема, порішив вислати для наших утїкачів з Галичини і Буковини (виразно: for Ukrainians from Galicia and Bukowina) на руки Юлїяна Романчука у Відни округлу суму: **$10.000 (десять тисяч долярів).**

На такий справдї королївський дар для нещасних жертв лютої війни може здобути ся лише така людина, котра має Бога в серци. Люди, які для терплячих з причини війни (а ті терплячі є для них зовсїм чужі й незнані!) жертвують такі поважні грошеві підмоги, заслугують в повнім значінню того слова на назву: христіяни.

Тих десять тисяч долярів для наших бідних утїкачів, які иноді находять ся в крайній потребі, се для них велика, дуже велика поміч і за ту поміч ми нашім не можемо як слїд щедрим жертводавцям подякувати. Ся поміч є важна головно тим, що її нїхто не надїяв ся, нїхто на неї не рахував.

В імени бідних наших утїкачів, бідних вдів, сиріт і старців, обдарованих так щедро благородними жертводавцями, складаємо на сїм місцї сердечну подяку Хвальному Товариству „Християнського Геройда" і всїм тим людям, які се Товариство своїми датками підпомагають. Спасибі і тим Ви. Добродїям, котрі управу згаданого Товариства про нашу некучу справу як найлїпше поінформували. Честь і слава всїм тим, котрі інтересують ся невинними жертвами війни і тим нещасним жертвам дають щиру й безінтересовну поміч!

ЛИСТИ З РІДНОГО КРАЮ.

I.

Лист з села Таурів, повіт Бережани, писаний 18. січня 1915.

Ми з ласки Господа Бога здорові і всї жнемо, а поводженє наше є дуже нудне длятого, що через три роки вже сьвіта не видимо. Були дощі і чорні хмари і була велика біда, що мало людий з голоду не погинули. Але настав рік 1914. Весною посазівали люди і показав ся нам хлїб дуже файний. Во погідний рік настав і тішили ся люди, що нового хлїба дочекають ся і що вже тут-тут роботи приходять і вже дещо зачали робити і декотрі люди жали жито, а декотрі пшеницю і брали ся ячмена косити. Аж тут виходять хмари, але не такі хмари, як були попередних років, що дощі з них падали. То хмари цїлком инакші, инакше гремлять і блискають. Я Вам опишу, що то значить хмари, гримїт і блискавиці в слїдуючий спосіб: Вийшов я в суботу вязати ячмінь від Будилова, а Будилівці зачали дзвонити на гвалт. Я дивло ся всюди: нїгде не горить, а на гвалт дзвонять. А то видите, мої дїти, вже вийшла хмара, але ще не знаю, що з неї буде. В недїлю рано зачало сонце сходити, чути звук дзвонів в церкві і в костелї. Дзвонять на гвалт. Я став перестрашений: що є, що так на гвалт дзвонять, хоть нїчого не горить. Біжу в село і приходжу до канцелярії (уряду громадського). А тут виганяють жандарми всїх жовнірів від 20 до 40 лїт і зараз приганяють форшпанів і відвозять до Денисова (зелїзнична станція). Повстав великий плач в селї... наде дощ, але не з хмари, тільки людям з очий. Ой Боже, Боже!... Приходить друга недїля і знова дзвонять на гвалт... Що є знов? А то жандарми виганяють шістьдесять форшпанів і знова повстав плач великий в селї. Я також мав їхати на форшпан, але якось лишився ся дома, а коли-м ся збирав їхати, то-м мусїв в недїлю сїчку різати. А стрий Луць поїхали і вже настав шестий місяць, як їх нема дома. Инших вже богато хлопів попроходило від форшпанів, але тільо з батогом... (значить без коний). Богато жовнірів також вже попроходили. Тут богато позабирали кєньондзів (мабуть кацанів) до неволї. Оповідають ті жовнірі, котрі з війни попроходили і ті люди, котрі з форшпанів попроходили, що видїли, як гнали кєньондзів зі Львова, то до такого довгого шнура були поприв'язувані, босі і нагі. Забрали з кєньондзами також богато хлопів, але ми не знаємо, що з ними сталось ся. Дуже знова богато сьвящеників полишили парохії, а церкви і костели позамикані. Тут у нас позабирали худобу, взяли і мою корову і не заплатили менї анї сотика. Як зїгнали всю худобу коло церкви, то так ревіла, що страшно було слухати. А тепер приходить трета недїля. Велика хмара, чорна, блискає і гремить. Опишу Вам ту чорну хмару. **То йдуть велиною чорною хмарою російські війска.** Йдуть гримоти—то бють канони як земля трясе ся! А блискавиці — то села горять. Аж волосє на голові стас! А тепер опишу, що нам принесла четверта недїля. Перед тим в пятницю є якась чутка, що будуть люди забирали ся, бо тут буде війна. Але прийшла субота... Ой Боже мій. Боже! Вже ся збирають до утечі пан (дідич), сьвященики (роз. руські і польські) — а люди ще нїчого не гадають. О мій Боже! Я ся дивлю, а тут зі **Слобідки** і з **Городища** їдуть фіри. А всї їдуть до **Таурова**. Цілий Кізлів з'їхав ся до Таурова і тут всї заночували. В недїлю рано, коли час було йти до Божого дому, аж тут надходить російське війско чорною хмарою. Коли люди се побачили, повстав гвалт, замїнанє і всї зачали втїкати. Дїти кричать і плачуть. Люди втїкають фірами та піхотою. **Котрі не мали коний, то запрягали корови до возів і так утїкали. Ті бідні люди, що йшли піхотою, а мали малі дїти, то більші несли на плечах, а малі, цицькові дїти то несли в кобелях.** Котрі поїхали, то їздили по сьвіті кілька тижнїв. Але лишє ті зробили, котрі зістались дома. Я зістав ся дома. Ой Боже! Аж тут стрілянють з канонів. Летять з канонів кулї, аж земля трясе ся. А кулї великі як флящка лїтрова. З карабінів спилять кулї градом. Люди, котрі зістали ся в селї, вцюкують ями і ховають ся. А я ся сховав до свого льоху (яма на бараболю або пивниця) і цьотка Касунька і стрийна Гальжбїта, тобто всї були в моїм льоху. Малобсмо ся не подусили. Але нас довго не тримало. І так була велика битва за **Тернополем**, була в **Денисові** і в **Малій Плаучи** і є щось трох людий убитих (зн. цивільних) і пійшли на захід, та там бють ся. **Аж земля трясеть ся**, як день так нїч, вже шестий місяць. І так там поницили, що навіть зі села знаку нема і міста понищені, повалені. Нам оповідають тоті люди, що з тих сторін за милостинею до нас приходять, що **жидівські фільварки є понищені, а збіже забрали.** Люди з горалень горївку повипускали і нїгде горївки нема і пити не вільно. **А збіже з ланів забрали люди. Жидівські доми стоять без вікон.** В селї нїчого такого нового не чували. Но все тілько одно. **Дуже богато померло.** Тут є заряд російський. Є чутка, що **російський уряд забирає хлопців — і з нашого села пійде пятьох.** Тепер ще Вам пишу, що я маю хлїба досить. Вдзиваю ся до Вас: Пильнуйте ся там добре і жийте оба в згоді як брати! До дому не маєте чого їхати аж війна закінчить ся. Инакше до дому не дістанете ся, хиба через Росію. Але то небезпечно. По скінченю війни то кождому можна буде вернути ся до дому. Як будете лист писати, то пишіть всї і складайте всї листи до одної ковертки і шліть листи що тижня, бо на сто листів то може один всего прийти. Оплачуйте листи. А тепер ще допишу такий вигад:

На припічку стоїть росіл,
А на скрини каша.
І пишу Вам, мої дїти,
Виграє Австрія наша.

Николай Запоточний.

II.

Лист з Увисли, повіт Гусятин, писаний 12. січня 1915.

Дорогий мій Сину! Дуже нам було тоскно, що ми так довгий час відомости жадної від Тебе не мали. Коли дїставсь лист від Тебе, тосьмо ся дуже втїшили, бо довідуємо ся, що Ти ще живш на сьвіті Божім. Питаєш ся за брата Иосифа, чи він дома чи на війні. Ой, нема, нема дома і нема жадної вістки, чи ще жие на сьвіті. Маємо відомість про наших людий, що богато є полонених в Росії, то вони доносять, що твій брат Иосиф вже не жие на сьвіті. Як поєходять ся Иосифові дїти до мене до хати, то так ся сплачемо, що і вечеряти вже не хоче ся. Говорять люди давно, що вже забитий, але ми ще не вирімо. Вже шість місяців, як нам очи не висихають. Є тут в нашім краю досить могил, бо наші люди тепер їздять до Львова фірами, то видять, які могили понасипувані з російського і австрійського війска. Як російське війско прийшло до нас, то ми були в дуже великім страху і в переполосї. Нїхто не спав цїлими ночами, але через наше село Росіяни не йшли, тілько через Гусятин, Васильківці, Чабарівку на Кошничиці і Чорків. В Гусятині цїле місто спалене, тілько село лишило ся і церков тай костел. В Нижбірку попалили спирти на полї, а в Кошничицях спалили половину міста. Як Москалї йшли від Підволочиск, то займали всьо аж по Клювинці; і в Клювинцях також був великий огонь, то люди з Клювинець були в нас в Увислї і в Хлопівці з худобою через 3 дні. Чуємо цїлими днями і ночами, як стріляють, но не знаємо де. Василь Івана Антонового прийшов з війни до дому, то нам всьо розповідає, але ми Тобі того не можем писати. Він як прийшов до дому, то застав свою маму на катафальку; свого тестя Василя Олїйника також не застав, бо його перед війною арештували жандарі за зраду державну (за кацанство); отож він побув чотири місяці в криміналї і здає ся, що його російське війско увільнило з криміналу. Коли прийшов з криміналу, то ще жив три дні, відтак попращав ся зі своїм сьвящеником і умер 4-го грудня 1914. на саме Воведенїе; з великою парадою поховав його російський батюшка з Росії. Богато в нас фільварків попалено і збіже в стиртах. Дуже нам було лячно, як глядїлисьмо на докольичні огні і такий був нам жаль, як би то наше власне палило ся. Ми вже під російською властию. Як дальше буде, то ми Тобі напишемо, а Ти, що там знаєш з газет, то напиши нам, бо до нашого села жадна газета тепер не приходить і почти наші позамикані, колєї не йдуть, що треба купувати, то сильно дороге, а що продати, то тано. Прошу Тя, Сину, як буде спокій, то не забудь за мене старого, пришли яку поміч, бо вже не змагаю і не виджу вже добре. Ви там так не плачете, як тут Ваші жінки плачуть, бо жадна не знає, що з Вами стало ся, бо тут говорять, що вас з'Канади забрали до війни. Як твій лист появив ся 11-го сїчня, то насходило ся повна хата молодиць і через кілька день двері не зашпрали сл; кожда хотїла знати, чи Ви там живте ще в Канаді. Кінчу своє писане і здоровлю сердечно. — Твій отець Іван Ковальчук.

III.

Лист з Новосїлки Біскупської, повіт Борщів, писаний 20. січня 1915.

Коханий Брате! Питаєш мене, як менї ся поводить у сїм краю. Менї добре тут, Богу дякувати: є хлїб, корова, бик, кінь і 6 овець. Твій швагер Павло лиш приїхав з Канади, зараз рано пійшов до війни. Я Тобі, Брате, не можу описати, кілько пійшло до війни; богато пійшло, вся Новосїлка. Пишу Тобі, Брате, що тепер у нас границї нема: можна їхати нам аж до Києва. Росія забрала Галичину і Буковину і гори Карпати і Львів, так всюда Москаль стоїть, а у нас якось Бог дав, що в нашім кутику битви не було. Тут в Новосїлці Москаль бере навіть податок. Пишу Тобі, Брате, що Бог знає, що з тою війною буде. — Будь здоров, Твій брат Василь Андрейчук.

IV.

Лист з Лянковіц коло Грацу (Стирія), писаний 4. лютого 1915.

Дорогий Брате! Я дякувати Богу здоров. За наш полк (автор листа говорить тут про 55-тий полк піхоти) пишеш, що нїчого не чувати. Як би Ти про все знав, то не дивував би ся. Я знаю наш полк від самої границї боре ся з навалою московською та і найбільше потерпів від усїх инших полків. В кількох тільки один баталіон нашого полку боров ся, а потім під Тернополем баталіони нашого полку і 12 гармат боролися проти цїлої московської лавини і 46 гармат. То була неділенька. Брате! Як нам дали шпичка, то мусїли шинили ся аж під Вербовом коло Бережан. Але то не так скоро було, як я то писав. А далї, то нема такого місця, де би ми не били ся. А то пятьдесять тий, руський полк бив ся.. Як би був який инший полк, то певно бувби сїгато про нього чув... Решту догадай ся як ні то спитай ся кого... Я був на полї аж до Перемишля, як уже мали другий раз облога. Та рука Божа звідтам вивела так як колись Моїсея від Фараона. Дякую Богу небесному Його ласку та за то, що мене тільки зїв стериг. Бо вже нераз серед страшного гуку, тріску і реву перестрашений, щоби живий з того вийшов. Богато наших козівських вже не верне. Гроший менї не посилай, бо менї не потрібно. Я нераз мав гроший богато, а голоду гинув. Ви там в Америцї спите дармо, а ми тут бавимо ся в „войско". Ей, було і ви спробували на козацьких карках вістря! А так не маєте роботи. А ми тут: бум, бум, бззз, ррррр, рррррджінг!... Варта послухати і подивити ся, яка тут забава. І за часів Нерона не було такої в Римі. Як тут коло голо зачнуть нам співати гарматні качки, то земля аж попїд облаки гуляє... Брате, Брате! Через ту війну, а властиво через москвофілів наш український нарід стратив довірє і голос в нашій державі. Бо Москалї тільки чекали на Москала і стелили йому дорогу, а тепер через се спало підозрінє на цїлий нарід і ми всї терпіти мусимо. І казали, що цїлий львівський корпус то москвофільський і його, де найгірше, там висилали. Через се наші руські полки понесли найстрашнїйші страти, а на першім місци наш 55-тий полк, а потім 15-тий. Наш полк від самої границї повздержував московську навалу, але признана і заслуги за се не маємо і не будемо мати — і не треба... Як нам доведеть ся ще коли за житя побачитись, то Тобі оповім, а писати, то нема місця і з рїк часу треба би, а менї аж руки трясуть ся на саму згадку тої подїї... А тепер кінчу і працюю Тебе, Брате, та кличу: до милого побаченя. Боже нам помагай! — Ст...

ДО УКРАЇНЦІВ В БРАЗИЛЇЇ.

Братя! Зі старого краю приходять вісти, що наш нарід відає останнїй труд і останнї сили на боротьбу зі страшним ворогом — Москалем. А тимчасом Поляки зраджують свій Австрії, щоби прислужити ся катови-царевi, бо вже строго чекають відбудовання Польщі. Поляки віддали Львів, столицю нашої Галичини, де Москаль господарює як у себе дома. Поляки з жидами волочили Українців по улицях міста та убивали їх; Поляки хотїли віддати краківську твердиню, щоби зробити Москаля господарем цїлої Галичини.

І в сей самий час ми тут, у Бразилії, не маємо анї найменшого представництва нашої народности перед австрійським урядом. В консулятї засїдають Чехи і Поляки, а по кольоніях скрізь ми зкупсимо в трое гнути ся перед висоцкими польськими віцеконсулятами, котрі горджують нами як худобою.

Чи то ще довго ми будемо признавати себе за польських слуг? Чи ще наші брати умирають за Австрію? Чи то не наших героїв сам цїсар нагородже високими відзнаками за хоробрість?

Ми, Українцї в кольонії Ріо Негро, Дорізон і Марешаль Маллет, на загальнім зібранію, що відбуло ся дня 1. сїчня 1915, виносимо в сьвіт таку нашу волю:

„Позаяк представники польської народности завше ставляють ся ворожо до Українців; позаяк такі представники не можуть боронити наших інтересів, але шкодять їм; позаяк наші політичні інтереси є цїлком противні — ми, Українцї, не можемо довірити наших справ нашим ворогам і вже нї не признаємо польських віцеконсулятів в нашій кольонії".

Просимо всїх паранських Українців прислати до шан. Ред. „Праці" свою солїдарність з нами, — ми тоді нашому загальний протест до австрійського амбасадора в Бразилії, щоби він дав розказ куритибському консулеви або той мав при консулятї українського секретаря, а по українських кольоніях або мав своїми заступниками по

Ляхів, а з нашої народности людий. Розуміється ся, що кожда кольонія має виставити свого кандидата Українця, котрий би широ боронив своїх земляків.

На поручене зборів підписує і відповідає учитель В. Куц.

22. січня 1915, М. Маллет — Доріон — Рio Кляро.

Ся відозву переручуємо з українського часописьмінника „Прапя" (ч. 4, з 10. лютого 1915) що виходить в місті Прудентополіс, Парана, Бразилія.

МАЛИЙ СІЧОВИЙ СТРІЛЕЦЬ.

Іван Бирка, яко ученик III. гімназійної кляси (перед двома роками)

Іван Бирка, при війску яко Січовий Стрілець (коло цього його товариші, ще по цивільному).

До наших Січових Стрільців, котрі тепер борються ся в Карпатах, приступило богато молодих хлопців, між ними много студентів університету, а також і гімназійних учеників. До найменших тих з гімназій, належить також **ІВАН БИРКА** син нашого земляка із Ст. Луіс, Мо., котрий виїхав до Америки на заробки і родина його була в Галичині на селі, а син Іван ходив у Львові до української гімназії. Щойно приїхав був зі школи на село на вакації по скінченю пятої гімназійної кляси, як вибухла війна з Росією і заворушила цілий наш край. Коли повстав рух за творенем українського війська, то і наш Івась вписав ся до Січових Стрільців, хоч ледви мав тоді скінчених 15 літ життя.

Тут на одній фотографії бачите ще малого Івася зперед 2-ох літ, в мундирі гімназійного студента з третої кляси, а на другій бачите вже тогодишнього Івася зперед 3-ох місяців яко Січового Стрільця. Як бачите, ще на нього „манталь" завелика і черевики завелики, але наробив любонь самий добрий, бо завзятий малий Січовик пише до батька, що „волить убити кількох Москалів, ніж би вони мали його дома убити".

Подаємо тут його два листи до батька в Ст. Луіс Мо

I.

Stein, 30. XI. 1914.

Дорогий Батьку!

Довідую ся о Вашім здоровлю і поводженю. Я і досі Господа Бога здоров. Дорогий Батьку! Як сей лист одержите, то сейчас відпишіть за реченцем, нехай я знаю, що маю ще батька, бо мені здасть ся, що я вже нікого не маю. Відпишіть на адресу не мою, а Миколи Свйтлика.

Тепер Вам опишу своє житє. Я записав ся до Українських Січових Стрільців і „наркував" до них. Я стояв на Угорщині. Відси пійшов бити Москалів. Був пару разів в огни. Заслаб я тродя і пійшов до шпиталю; в шпиталі був місяць. Тепер маю 6 неділь урльопу, до 8-ого стична 1915. і мешкаю в Миколи Свйтлика зі Судової Вишні.

Що є з домом, нічого не знаю, бажуть, що тим все знищене. Дорогий Батьку! Я знаю, що Ви будете гніватись за се, що я пійшов до стрільців і лишив маминю дома. Я сам нарікаю, але не знаю, як би було лучше: Чи як би мене Москаль вбив дома або затовк на роботах, чи лучше як я Москалів пару забив і на війні вбитий.

Що було на війні і є, то може знаєте з газет. Я тепер пойду до „кадри" і там буду довший час, то Вам напишу. Через те не даю Вам своєї адреси, бо я не маю сталого місця побуту; звичайно як воюю, раз тут, раз там. Подам Вам адресу, аж як буду в кадрі.

Желаю Вам веселих свят.

Сего року веселих свят ніхто мати не буде в цілім краю. Я бодай маю що їсти тепер, а иніші і тільки не мають. Як Ви, дорогий Батьку, дістанете сей лист, то зараз за реценіпсом відпишіть мені на сю адресу:

Mykola Switlyk, k. u. k. Pulverfabrik, Stein in Krain, Oesterreich.

Микола Свйтлик буде знати, де я буду, то мені відішле. Як би Ви могли, то пришліть мені зі два долари, бо мені тут грошій все потрібно.

Більше не маю що писати. Поздоровляю Вас, дорогий Батьку, сестру і шваґра. До милого побачення.

Ваш син Іван.

II.

Stein, 4. XII. 1914.

Дорогий Батьку!

Довідую ся о Вашім здоровлю і поводженю. Не знаю, чи дістанете сей лист, що я Вам писав, проте пишу ще один. Я є при українськім війску, при Січових Стрільцях. Був я вже у війні. Тепер я маю урльоп і є у Миколи Свйтлика зі Судової Вишні. Він тут у фабриці.

Що дома діється ся, не знаю. Знаю тільки лиш, що є там Москалі. Як би Ви дістали яку відомість з дому, то відпишіть мені. Пишіть до Свйтлика, бо я тут довго не буду. Іду до війска. Де буду, то Вам напишу.

Поздоровляю Вас — Ваш син Іван.

УТЕЧА З МОНАСТИРЯ.

На днях звістив редакцію „Америки" монастир СС. Василіянок в Філядельфії про слідуючу подію:

„Три літа тому назад Його Ексценленція Митрополит Шептицький випустив з львівського монастира СС. Василіянок дві сестри за їх немонашe поведенє. Вони називали ся Андрея і Михаїла. Андрея є польського походженя а Михаїла є Русинка. Вони вийшли з монастиря у свйтській одежи і пійшли по свйті глядати щастя. Під сю пору навинув ся у Львові ренеґат Крохмальний, що зломив свою священичу присягу і зрадив свою церков і свій нарід. Він запізнав ся десь з тими двома штенцями. І тоді Михаїла і Андрея підробили собі монашe убранє, перебрали ся як монахині чина сьв. Василія Великого, понавішували на себе хрести як які настоятельки або учительки, викрохмалили собі білі капки і гайда за Крохмальним до Америки. В Америці Крохмальний завів їх вирост до цареславного епископа Платона в Ню Йорку, і там Андрея і Михаїла вирекли ся своєї віри, своєї церкви і свого народу, та присягали, що будуть вірно служити Москалям і їх чорній схизмі.

„За рік служили вони вірно і після схизматицької віри ошукували наших людий. Вони збирали для себе і для схизматиків жертви поміж нашими людьми а брехнею закривали себе, що вони збирають на наші руські сироти і що вони належать до нашого Преосьвященого. Вони самі до того признали ся.

„По році схизматицькі галушки почали киснути і вони прийшли просити ся до нашого Владики С. С. Ортинського, аби їх приняв до Чина Василія Великого. Наш епископ в своїй доброті приняв їх, але приказав їм передше явно в церкві зробити вироїсповіданє і написати шизматицьким агітаторам, що вони свій тяжкий блуд поправляють і вертають ся до своєї правдивої віри, та назначив їм пробу, аби показали, чи справді вони жалують за свій поганий проступок.

„Обі ті схизматички, Андрея і Михаїла зробили явне визнанє віри, присягли, що вирікають ся схизми і ереси, та що будуть вірними католицькій церкві.

„Минуло два роки. І що скажете? Сі віроломниці утікли назад від СС. Василіянок до Крохмального і пристали до схизматиків".

Вкінци ґазета остерігає руську суспільність, щоби не давала тим „монахиням" складок на руські сироти, бо вони не мають до того права.

НОВИНКИ.

ПОБУТ МИТРОПОЛИТА ШЕПТИЦЬКОГО В КУРСКУ.

Російська часопись „Колоколъ" доносить подробиці про житє митрополита Шептицького, в справі котрого була навіть інтерпеляція в буджетовій комісії російської думи. „Колоколъ" пише:

„Засланий до Курска митрополит Шептицький хотів навязати приязні зносини з тамошним православлним духовенством. Він відвідав архиепископа Тихона, але сей його не приняв. Він почав ходити до православної церкви, але йому се заборонено.

„Коли митрополит був раз присутний в Знаменськім соборі на Службі Божій, приказано йому вийти перед „Іже Херувими" після зазиву: „Елици оглашенїи изидіте". Митрополит опустив тоді церков, кажучи: „Таж я належу до вірних". Опісля не ходив він уже до православної церкви, але, відкинувши маску „вірного" — почав ходити до католицького костела і приймати у себе католицьких священників.

„Ми думаємо — пише „Колоколъ"— що тактика при навертаню наказує нам поводити ся дуже осторожно й розумно зглядом Шептицького, яко голови унїятської церкви. Здаєть ся, що в інтересї православя треба випробувати всї средства, щоби навіть самого Шептицького зближити до правди православя; тут треба нам тямити на науку історії російської унії (щодо навертаня) та на ролю визначного дїяча при навертаню унїятів, митрополита Йосифа Семашка.

„Треба також подумати й про се, що — не зважаючи на його політичну провину, ізза якої його привезено до Росії — митрополит Шептицький є сам собою великим чоловіком і через те зглядом него треба поводити ся після всяких правил чемности".

НАШЕ ДУХОВЕНСТВО І ВІЙНА.

Читаємо в угро-руській часописи „Неділя": Нема на свйті такого наброда, котрий би тільно витерпів від рїжних клевет і доносів, як ми, Русини, і наше духовенство. А клевечуть його лише ті, котрих він кормить своїм власним трудом. Коли почала ся війна, коли Москаль вломив ся на верховину, клеветники й донощики закричали: Русини й руські попи покликали Москаля на Угорщину. Лиш сам Бог знає, кільо перетерпіли Русини і наші учителї за такі клевети. Але чим дальше, то покажуєть ся, що Русини і наше духовенство поводили ся як не може поправнійше в часї війни. Звісно, що наше духовенство належить до найбідніших на Угорщині, а прецїнь воно жертвувало на війну таку значну суму гроший, яка могла би принести честь не одній епархії. Пряшівське епископство і капітула купили військових облїґацій на 1 мілїон 100.000 корон. Сам епископ о. Стефан Новак підписав на сю ціль 10.000 корон, а духовенство епархіяльне 20.000 корон. Тепер знова духовенство зложило 3.600 корон, а американське наше духовенство зібрало через о. Гавриля Мартяка, пароха в Лансфорд 4.000 кор.

СМЕРТЬ ПОЛЬСЬКОГО АРХИЕПИСКОПА В НІМЕЧЧИНІ.

З Німеччини прийшли вісти, що в Познаню помер польський архиепископ Едвард Ліковський. Він був замітний тим, що о його особу вела ся довший час боротьба між Німцями і Поляками. Його попередник Стаблєвський, що помер в 1906. році, був одним з найбільших польських патріотів в Німеччині. Тому Німеччина ніяк не хотїла згодити ся на іменованє Поляка архиепископом: Ліковський, яко найстарший в церковнім уряді, зістав лише адміністраторем архидіецезії і щойно в 1914. році по вибуху війни Німеччина згодила ся на його іменованє. Його архиепископська дїяльність не тривала довго, бо саме осьтепер він помер.

НАФТОВІ ЖЕРЕЛА НА УГОРЩИНІ.

В нїтрянськім окрузї, коло села Енобелєм на Угорщині натрафили на нафтові жерела. Тепер працює там около 150 робітників і видобувають денно около 4 вагони нафти.

ВТІКЛИ З БРЕНДОНУ.

Чотирох Австрійців, яких військові власти в Канаді держали яко воєнних вязнів, втікли в ночи з 11 на 12 марта. Їм вдало ся дістати десь кухонного ножа, яким вони вирізали дошку в підлозї дому, в котрім були поміщені і туда повтікали. Зараз рано вислано за ними погоню на всї сторони і одного невдовзї злапали. Їх імен військові власти не подають.

ВИСЛІД ВИБОРІВ В АЛЬБЕРТІ.

В окрузї Витфорд, де кандидував Роман Кремар з рамени консервативної партії і А. С. Шандро з рамени лібералів — вийшов той останний послом.

РУСЬКА КНИГАРНЯ ІМ. ШЕВЧЕНКА
має на складї молитовники, Кобзарї, „Українську Музу", книжки о теперішній війні, календарї і всякі иніші
Приходіть або пишіть на адресу: 11—
RUSKA KNYHARNIA
168 E. 4 Street, New York, N. Y.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІТ.

С. Г., Джерзи Сіти. Адреса посла зі стейту Ню Джерзи: Hon. J. Hamill, Congressman, House of Representatives, Washington, D C. — Місцева публична бібліотека (Public Library) лежить на розі улиць: Montgomery і Jersey Avenue.

П. К., Вестпорт, Масс. Ваші листи оголосимо тоді, коли на них прийде черга. Будьте трошки терпеливі і вирозумілі.

ПОЗІР, ДЖЕРЗИ СІТИ!

В НЕДІЛЮ ДНЯ 28-го МАРТА 1915.
буде мати Др. Семен Демидчук

ВІДЧИТ

на тему:

Основи народної політики.

Сей відчит відбуде ся в гали Народного Дому під ч. 72 Моріс стр., Джерзи Сіти, Н. Дж., точно о год. 6.30 вечером.

ВСТУП ВІЛЬНИЙ.

Добровільні датки для вдів і сиріт по полеглих на війні Українцях прийметь ся з подякою.

Родимці! Приходіть як найчисленнійше, старші і молодші як мущини так і женщини, коли хочете щось доброго і поучаючого почути.

Незвичайно цікава тема відчиту певно приманить богато учасників. Хто прибуде — не пожалує.

КОМІТЕТ
Народного Дому.

КНИЖКА ДО МАСОВОГО ШИРЕНЯ.

На днях появила ся брошура д-ра Семена Демидчука під наголовком: „**Не скує душі живої**". В брошурі обговорюєть ся нашу національно політичні стремлїня підчас теперішної війни. Написана популярно й пристутно, тому надаєть ся до читання для найширших верств нашої суспільности. Ціна брошури є дуже низка, бо лише 15 центів, а на почтову пересилку треба додати 2 центи. Оплату можна виспати почтовими марками. Весь дохід призначений на Фонд визволеня України. Брошура вийшла накладом „Бюра Делєґації Головної Української Ради" з Відня при 83 Grand Str., Jersey City, N. J. і там можна її набути. Хто бере в розпродаж понад 100 примірників, дістає відповідний рабат.

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ З БРУКЛИНА І ОКОЛИЦІ!

Заходом тов. „Українські Козаки" відбуде ся в **Бруклин, Н. Й. в Інтернешенел Гол під ч. 1114 Мангетен Аве.. Бруклин, Н. Й., дня 28. марта 1915 о год. 2.30 пополудни**

ВЕЛИКЕ НАРОДНЕ РОБІТНИЧЕ ВІЧЕ,

на яке всіх наших родимців запрашає щиро **Комітет.**

ІНФОРМАЦІЙНЕ БЮРО

ДЛЯ СПРАВ В АВСТРО-УГОРЩИНІ, НІМЕЧЧИНІ І РОСІЇ.

Правно затверджене урядом в Ню Йорку.

29 E. 7th Street, New York, N. Y.

1) Удїляє інформації певні і вірні тим, що бажали би довідати ся про урегульованє приватних прав маєтковнх в старім краю а то в справі ґрунтів і реальностий, довгів і вірительностий особистих і табулярних. Рівнож в справах виготовлених в Америці в послїдних часах перед війною контрактів, умов купна-продажи ґрунтів, реальностий, позичок, вписів табулярних, що дотичать старого краю.

Жадану інформацію одержить в найкоротшім часї, хто до листу з запитаннями долучить на кореспонденційні кошти 52 цнт. в стемпсах.

2) Удїляє інформації, що дотичать всяких иних справ особистих і маєтковнх в старім краю та посередничить при вноженю вказни подань до властий в краю.

До листів в таких справах належить долучити на кошти кореспонденційні 52 цнт. в стемпсах.

3) Посередничить в вишукуваню позісталих в краю родин і свояків при помочи вписи і міродайних чинників в старім краю.

До листу в таких справах належить долучити стемпс на 2 цнт. на відповідь, чи удїлене поручене вишукуваня осіб може бути приняте.

Відповідь на всякі запити удїляєть ся в найкоротшім часї.

Справи і кореспонденцію залагоджують: Г. Кисіль і В. Книгинницький.

Foreign Information Office,
29 East 7th Street, New York, N. Y.

БАРБЕР. Подаю до відома Русинів з Джерзи Сіти, МОРРІС СТР., другий дім від Вашінґтон Стр. Тим приходіть до мене і підпирайте свого крайна. Голенє 10 цнт., стрижене 15 цнт. 58—3

РОДИМЦІ! ПРИ ВСІХ НАГОДАХ ЗБИРАЙТЕ ЖЕРТВИ НА ФОНД ВИЗВОЛЕНЯ УКРАТНИ.

ВИСИЛКА СТАТУТІВ ДЛЯ ЧЛЕНІВ УКР. НАР. СОЮЗА.

Отсим повідомляємо, що статути У. Н. Союза готові і висилка вже розпочалась.

Звертаємо увагу ПП. Секретарів відділів У. Н. Союза, що висилані на їх адреси статути є призначені для всіх членів.

Сими днями висилано статути ПП. секретарам слідуючих відділів:

Почтою („парсел пост") для Відділів чч. 303, 304, 305, 307, 309, 312, 314, 317, 318, 320, 321, 324, 325, 332, 334, 341, 342, 343, 344, 346, 347, 349, 350, 351, 356, 357.

На „Адамс Експрес" Відд. ч.: 300, 326, 355.

На „Амерінен Експрес" Відд. ч.: 308, 316, 322. 323, 330, 336, 338, 354.

На „Велс Фарго Експрес" Відд. ч.: 360.

Просить ся ПП. секретарів дотичних відділів, щоби заняли ся відбором виласних на їх адреси пакунків і роздали статути своїм членам при найблизшій нагоді.

На случай не одержаня посилки, просить ся сейчас повідомити Гол. Уряд У. Н. Союза.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. ПА. Бр. св. Василія, відд. 339, буде мати в неділю дня 28. марта б. р. в гали Русько-американських Горожан, Брави і Франклін ул., квартальний мітінґ, на котрім буде принимати ся нових членів до Братства без вступного, а до У. Н. Союза після статута. Всі члени мають на сей мітінґ явити ся. — О. Будай, секр.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

(За оголошеня поміщені в сій рубриці платить ся по 1 і пів цента за кождо слово за одноразове поміщене, а за дальші поміщеня по 1 цнт. за слово за кождочасне поміщеня).

Анна Рихлевич з Загаєць, пов. Підгайці пошукує своєї сестри **ТЕКЛІ БЕҐАР** і своїх двох братів, **ОЛЕКСУ** і **НИКОЛУ МАРХИВКУ.** Вони перебували довший час в Калґарі, в Канаді. Хто би знав про них, або вони самі, прошу повідомити на адресу: Anna Rychlewicz, 291 Grand St., Jersey City, N. J. 35—36

ХОЧУ КУПИТИ ФАРМУ 20 ДО 25 АКРОВУ з будинками, віддалене з Ню Йорку не більше як 100 миль. Хто має на продаж таку фарму, прошу згодоситись особисто або листовно до ред. Гайламаки. Пишіть на адресу: Haydamaka. 278 E. 10 Str., New York, N. Y. H. Scherbatyj.

Пошукую свого рідного брата, **СТЕФАНА КУТЛАКА,** котрий походить з села Жухова, повіт Лапут. Перед 6 місяцями перебував в Erondale, Ohio, і від того часу нема о нім жадної чутки. За ним пошукує його сестра Марія Бутлак. Браґи, згодосись до мене, а коли хто з моїх крайнів знає о місци його перебуваня, прошу повідомити мене на адресу мого мужа: John Koptiuch, 52 North First Str., Brooklyn, N. Y 35—38

Пошукую свого брата, **СТЕФАНА ГОГОЛЯ,** родом з села Головчинець, пов. Заліщики. Перед 10 роками виїхав до Канади і перебував в Нера, Саскачеван. Від 8-ох місяців нема чутки про него. Хто би о нім знав, або він сам, нехай згодосить ся на адресу: Tekla Hohol, 95 N. 7th Street, Hudson, N. Y 36

ПОШУКУЮ ТОВАРИШКИ ЖИТЯ, дівчини або молодої вдови. Я походжу з Галичини, з пов. Стрий. Листи прошу адресувати: М. М., P. O. Box 135, Spencer. Iowa. 36 - 37

Хто би знав де обертаєть ся **ГРИҐОРІЙ ТРІСКА** з Соколя, брат клєрика, Івахова Йосифа Тріски, котрий є в Загребі, Австрія. Просить ся повідомити на адресу: Bilash, Bartasiak, 478 Paulis Ave., Jersey City, N. J.

ПИШІТЬ ЗАРАЗ,

бо незадовго вже вичерпає ся, по прегарній

СТІННИЙ КАЛЕНДАР

з Руської Кольонії

в Мізіві, Н. Дж., з съвятками на кождий день року після старо-руського і нового стилю. Календар сей містить богато фотографій і цікавої інформації про місто Мізіві і Руську Кольонію. Лиш залучіть на пересилку стемпсів за 4 цнт. на адресу:

THE EUROPEAN COLONIZATION CO.,
Millville, N. J. 36—

ПОБІДА НАД МИЛОМ! Без пекаля, милярки, води, болю, только найсильнійший порошок в минуті приємно гарантованою примірою „Романа". Чистить працї, гладить зморщини, бєлить мєсити, всюди до ужитку. Сайд на пів року 50 центів. Надсилайте гроші почтовими марками. Потребуємо агентів. Адреса: Roman Myykowski, Box 7, St. P. New York, N. Y. 3—35

ВИКАЗ

убитих, ранених, полонених і пропавших Українців у теперішній війні.

СКОРОЧЕНЯ:

п. = піхота (інфантерія)
стр. = стрільці (єгри)
у. = уланы
д. = драгони
а. = артилерія (полева)
а. кн. = артилерія кінна
а. гір. = артилерія гірська
а. кр. = артилерія кріпостна
г. = гавбиці (полеві)
г. т. = гавбиці тяжкі
пи. = піонїри
сап. = саперы
тр. = трен (достава амуніції і живности)
с. = санітети
л. = ляндвер (піх. краєвої оборони)
у. л. = уланы ляндвери
а. л. = артилерія ляндвери
г. л. = гавбиці ляндвери
з. о. = загальне опольчене (ляндштурм)
ж. = жандармерія
ск. ст. = скарбова сторож.

Подане при імени число означає полк (регімент), баталіон або дивізію.

(Дальше).

Листа утрат ч. 88
видана 30. грудня 1914.

РАНЕНІ:

Шляхта Теодор, 80 п.
Шульбан Іван, 30 п.
Шабат Григорій, 80 п.
Шабатовський Василь, 80 п.
Шафран Йосиф, 80 п.
Шафранський Іван, 80 п.
Шагаи Михайло, 20 л.
Шандро Юрко, 24 п.
Шаркевич Онуфер, 80 п.
Шавала Никола, 80 п.
Шавара Іван, 30 п.
Шелений Гринько, 36 л.
Шелест Никола, 80 п.
Шелюх Теодор, 30 п.
Шепіта Володимир, 20 л.
Шередавчук Олекса, 36 л.
Шеремета (інф.), 20 л.
Шеремета Стефан, 36 л.
Шестопальчук Михайло, 36 л.
Шевчук Антін, 80 п.
Шевчук Дмитро, 80 п.
Шевчук Іван, 30 п.
Шевчук Йосиф, 80 п.
Шевчук Мартин, 20 л.
Шевчук Кирило, 80 п.
Шевчук Захарій, 20 л.
Шилак (інф.), 20 л. (1 комп.)
Шклярський Григорій, 80 п.
Шкрабик Василь, 36 л.
Шкробут Іван, 80 п.
Шкромида Теодор, 20 л.
Шкурат Григорій, 36 л.
Шкварок Никола, 36 л.
Шкварок Антін, 36 л.
Шлягрин Іван, 36 л.
Шлемко Тимофій, 36 л.
Шмандрайський Тома, 20 л.
Шологан Іван, 36 л.
Шпак Дмитро, 20 л.
Шпаковський Станислав, 30 п.
Шпік Емануїл, 30 п.
Шпонарський Франко, 20 п.
Шпирка Петро, 80 п.
Штибель Іван, 80 п.
Штибель Теодор, 80 п.
Штибель Михайло, 80 п.
Шукій Йосиф, 30 п.
Шумега Йосиф, 20 л.
Шумлянський Іван, 36 л.
Шургот Кароль, 20 л.
Шушкевич Юстин, 36 л.
Шпадовський Татей, 80 п.
Шведь Андрій, 30 п.
Шведь Лев, 30 п.
Шведь Дмитро, 36 л.
Шведь Никола, 30 п.
Шведик Іван, 30 п.
Шидловський Петро, 36 л.
Шикита Дмитро, 20 л.
Шиляк Володимір, 24 п.
Шилівський Михайло, 80 п.
Шиманський Мартин, 30 п.
Шиманський Семен, 80 п.
Шимко Іван, 30 п.
Шимків Никола, 30 п.
Шинділяревич Станислав, 30 п.
Шинкарук Ів., (однор. добр.), 24 п.
Шинкарук Михайло, 36 л.
Ширий Теодор, 30 п.
Шавурський Михайло, 20 л.
Щепановський Антін, 80 п.
Щепковський Іван, 20 л.
Щербатий Іван, 20 л.
Шудловський Гнат, 30 п.
Щур Антін, 20 л.
Щур Іван, 80 п.
Юськів Марин, 36 л.
Ючурак Максим, 36 л.
Юник Михайло, 80 п.
Юрчак Никола, 36 л.
Юрчишин Гнат, 20 л.
Юрчило Петро, 36 л.
Юркевич Михайло, 36 л.
Юркевич Данило, 80 п.
Юрків Юрко, 80 п.
Юзюк Стефан, 36 л.
Яблонський Петро, 80 п.
Яцентюк Михайло, 36 л.
Як Стефан, 30 п.
Яцків Іван, 80 п.
Яцків Михайло, 80 п.
Яцків Петро, 80 п.
Яцина Теодор, 80 п.
Яцишин Гнат, 20 л.
Яцишин Іван, 36 л.
Яцишин Никола, 30 п.
Яцишин Теодор, 30 п.
Яйце Іван, 30 п.
Якібчук Никола, 24 п.
Якимець Онуфрій, 24 п.
Якимець Василь, 80 п.
Якобчинський Стефан, 80 п.
Якубовський Йосиф, 80 п.
Янчук Никола, 36 л.
Янчин Йосиф, 80 п.
Янчин Володислав, 80 п.
Янена Франко, 36 л.
Яниковський Яків, 24 п.
Йовович Мирослав (однор. добр.), 80 п.
Яремчук Андрій, 80 п.
Яремчук Никола, 80 п.
Яремко Петро, 30 п.
Яремків Іван, 80 п.
Яремічук Іван, 36 л.
Ярмолюк Василь, 30 п.
Ярославський Іван, 80 п.
Ярославський Йосиф, 30 п.
Ярімович Клим, 30 п.
Ясевич Валентин, 80 п.
Ясічук Никола, 36 л.
Ясінський Теодор, 30 п.
Ясічук Лука, 36 л.
Яськевич Войтко, 80 п.
Яськів Лько, 80 п.
Яцур Людвик, 20 л.
Явчук Никола, 36 л.
Яшовник Олекса, 36 л.
Яворський Михайло, 80 п.
Яворський Никола, 20 л.
Яхубовин Лев, 36 л.

ПОЛОНЕНІ:

Майковський Никола (кад.), 35 л. (в Росії)
Мазуркевич Павло (кад.), 36 л.
Пашкевич Максим (кад.), 20 л.
Абрамюк Гаврило, 36 л.
Андрейчук Іван, 36 л.
Андрійчин Йосиф, 36 л.
Бачинський Атольф, 36 л.
Бачинський Іван, 36 л.
Балицький Кароль, 36 л.
Баран Павло, 80 п.
Бартосевич Антін, 80 п.
Березінський Прокіп, 30 п.
Березюк Олекса, 36 л.
Білецький Михайло, 36 л.
Бойчук Дмитро, 36 л.
Бойко Лько, 80 п.
Бойко Гринько, 80 п.
Бойко Петро, 80 п.
Бойсанович Андрій, 36 л.
Болеховський Дмитро, 36 л.
Бродовський Іван, 36 л.
Бучковський Іван, 36 л.
Буртинік Никола, 36 л.
Бицкало Никола, 36 л.
Вальтер Стефан, 80 п.
Васильціна Никола, 36 л.
Вередюк Трофим, 36 л.
Верезак Іван, 36 л.
Вишньовський Франко, 80 п.
Вітюк Олекса, 36 л.
Волянік Петро, 30 п.
Волович Йосиф, 36 л.
Ворона Семен, 80 п.
Винасюк Никола, 36 л.
Галицький Дмитро, 36 л.
Ганущак Гринь, 36 л.
Гавка Іван, 36 л.
Гаврилюк Юрко, 36 л.
Гнатюк Никола, 36 л.
Гнатюк Василь, 36 л.
Грабінський Петро, 80 п.
Григорків Пантелеймон, 36 л.
Гук Данило, 80 п.
Гучак Лько, 36 л.
Гаврук Василь, 36 л.
Гевик Іван Стефан, 36 л.
Глага Михайло, 36 л.
Гліднік Андрій, 36 л.
Гнип Олекса, 80 п.
Гуп Савка (Броди), в Оренбургу (Росія)
Данилюк Юрко, 36 л.
Демянів Дмитро, 36 л.
Деркач Петро, 36 л.
Дикін Никола, 80 п.
Добош Йосиф, 36 л.
Долинський Михайло, 36 л.
Драганчук Юрко, 36 л.
Дишнщук Йосиф, 80 п.
Дзядзга (гефр. тит. капр.), 30 п.
Євчук Петро, 36 л.
Жульковський Кароль, 36 л.
Залеський Стефан, 80 п.
Завадський Іван, 36 л.
Зінко Никола, 20 л.
Зубко Федор, 36 л.
Іроденко Никола, 36 л.
Іваницк Лько, 80 п.
Кацаруба Стефан, 80 п.
Кадзельський Антін, 80 п.
Какалюк Данило, 80 п.
Кащинець Теодор, 80 п.
Кавцуняк Федор, 36 л.
Кавінський Михайло, 36 л.
Казюк Никола, 36 л.
Килбас Максим, 80 п.
Кипещук Михайло, 36 л.
Кирилицький Михайло, 36 л.
Кицук Никола, 36 л.
Кимишин Іван, 80 п.
Кметь Тимко, 80 п.
Кметь Василь, 80 п.
Кобелецький Іван, 36 л.
Кобилдовський Теодор, 80 п.
Колибабка Федор, 36 л.
Ковалишин Матвій, 80 п.
Коверда Михайло, 36 л.
Кравчук Григорій, 36 л.
Крисо Стефан, 36 л.
Кушнірик Касіян, 36 л.
Кушнірик Іван, 36 л.
Кутинський Кароль, 80 п.
Кузик Іван, 36 л.
Квасюк Іван, 36 л.
Лабасевич Марія, 20 л.
Лабич Дмитро, 36 л.
Лабуза Іван, 36 л.
Лящук Іван, 80 п.
Лящук Степан, 80 п.
Лешньовський Іван, 80 п.
Лойпок Никола, 36 л.
Лопак Юрко, 36 л.
Лукач Михайло, 36 л.
Лилик Іван, 36 л.
Лисик Доско (Броди), в Оренбургу, (Росія)
Маценко Козма, 36 л.
Мандрюк Іван, 20 л.
Марцинюк Дмитро, 36 л.
Марцинюк Никола, 36 л.
Мазур Іван, 20 л.
Мазурик Йосиф, 30 п.
Михайлюк Василь, 36 л.
Мизілович Михась, 36 л.
Моргошин Іван, 36 л.
Мусій Лько, 80 п.
Мужик Іван, 20 л.
(Дальше буде).

Хто хоче довідати ся про причини теперішної війни, про її початки і дотеперішний перебіг та стан, нехай купить собі великий ілюстрований

КАЛЄНДАР

УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА НА РІК 1915.

ЦІНА СЕГО КАЛЄНДАРЯ ЛИШ 60 ЦНТ. ВРАЗ З ПОЧТОВОЮ ПЕРЕСИЛКОЮ.

Гроші можна посилати почтовим або експресовим монї-ордером і в стемсах почтових. Канадійських почтових стемпсів і срібних монет не принимаємо.

Замовлення посилайте на слїдуючу адресу:

„SVOBODA" 83 Grand St., Jersey City, N. J.

ХТО ЩЕ НЕ МАЄ КАЛЄНДАРЯ

УКРАЇНСЬКА РОДИНА

на рік 1915.

ХАЙ СПІШИТЬ З ЗАМОВЛЕНЄМ.

Ціна сего календаря лиш 50 цнт.

Зміст сего календаря дуже богатий і ми певні що вдовлить й найвибагливійшого читача. Там є: історія України й Канади, географічний нарис українських земель, історія українського шкільництва в Канаді, і що найважнїйше праця „Про велику европейську війну". Оповіданя, нариси і жарти переплітають поважний матеріял.

Понад 70 ілюстрацій прикрашує 300 сторін друку.

ВАЖНЕ: Там є також нарис життя славного канадійського розбійника І. Кравченка.

RUSKA KNYHARNIA
850 Main Street, Winnipeg, Man. Canada.

СПЕЦІЯЛІСТА
лічить недужих мущин, женщин і дітий.

ОГЛЯДИНИ БЕЗПЛАТНІ — ДОБРА НАГОДА ДЛЯ НЕДУЖИХ У — **Dr. J. C. Brown** — 50 ЛІТ ДОСВІДНИЧА.

катрий лічить умілю недугу шолудиа, серця, легких, утроби, вишок, ушей, носа і горла. Недугу женщин лічу без операції, також лічу ревматизм, недугу нервові і сліпоту мущин і женщин.

Коли терпите з причини висше згаданих недуг, або чуете ще дещо злого на гірше у Вашім здоровю, не відкладайте розпуті і не думайте, що уже більше не відзискаете здоровля доки в Вам того не скажу, а памятайте, що удїляю поради лїкарської даром. Поміж я уже богато недужих, котрих другі лїкарі не могли вилічити сперадичними операцию одному дорогу до життя.

Я уважаю одни з найліпших університетів в сьвіті і відзначений і лїчивом знаменито через 26 лїт шпитальні недуги і в моїм офісі находять ся найлучші природні до вилічування недуг і хорób їх. Маю знаменитий X-сьвітляну машину, котрою оглядаю внутрощі тіла людського і знаю через се усі недуги. Маю також машину антиворічну електрину, лекарственні богато сильних родів лїкарств, ревматизму і т. п. Маю також многих иших машин електричних, однак не буду тут того згадувати.

Отже не оминіть тої спеціяльности, не занедбуйте на гірше Ваших недуг, щобысте тяжше не затерпіли.

МІЙ АДРЕС:
50 WEST 36th STREET, NEW YORK, N. Y.
недалеко 6-тої сани на другім поверсі.

Отворено від 9 рано до 8 веч. щоденно; в неділю від 10 рано до 2 попол.

ТИСЯЧІ ДОЛЯРІВ

щоденно видають люди, щоби послухати славних співаків і музиків.

Можете чути у своїй власній хаті все те без надзвичайного коштy, на наших славних грамофонах, які продаємо за готівку або на сплату

ПО $1.00 МІСЯЧНО
З МІСЯЧНА ПРОБА БЕЗПЛАТНО.

25 і 50 співів і утворів музичних даром. Письменна гваранція на 15 лїт. Пишіть до нас по наш безплатний ілюстрований катальог.

Royal Phonograph Co., 91 E. 4th Street, Dep. 5. 11— New York, N. Y.

РУСЬКИЙ ЛІЧНИЧИЙ ІНСТИТУТ.
(Старокрасного христіянського лїкаря.)

Се лїчниче заведенє має вже виробленy славy. Спеціяльного лїкаря-ветеринаря застарілі жолудкові недугы, як також перестуджене, запаленє легких і другі внутрішні недугы, епілепсію і секретні недугы мущин і женщин. Цїлковито вилічую з ревматизмy, пухлин і ран, лишай і сірі никнди. Ліки виробляють ся під доглядом лїкаря і з вибраних зїл привезених зі старого краю. Лїкар говорить по русськи.

Інститут отворений щоденно від рана до 7-ої вечером і виключаючи неділь.

Dr. BUKKI'S MEDICAL INSTITUTE
407 East 58th Str., New York, N. Y.
(передтим Nebiros Medical Cure.)
25—

Чи Ви хочете мати радість, веселість і сьміх у Вашій хаті?

ФОНОГРАФ SUPREME Є ОДИНОКИМ НА СЬВЯТОЧНІ РОЗРИВКИ.

ГАРНИЙ ВИРОБОМ І СТИЛЬОВИЙ В ЦІНАХ ПРИСТУПНИХ І НА ЛЕГКІ СПЛАТИ.

Найбільший склад українських рекордів.

Сатисфакція запевнена.

ДАРОМ ПІСНІ ПРОБА

ЗВЕСЕЛІТЬ ВАШУ ХАТУ:

Пишіть за безплатним катальогом ще нині.

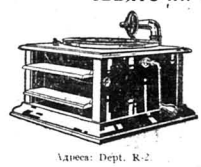

Адреса: Dept. K-2 З трубою або без труби.

THE SUPREME MUSIC CO., 196 E. Houston Street, New York, N. Y.

1m. з 21 каміннями ЖЕЛЇЗНИЧИЙ ГОДИННИК

для мущин і жінок накрутує ся без взмовлин, полюбує ся, позолочуваний, з гваранцією на 20 лїт, по двійні коверти красно вирізані. Хто дасть безусловно точно і є спеціяльно зроблений для лїсей, котрі роблять при желїзницях, і гварантує ся на 20 лїт. Незвичайна нагода. — Ми вишлемо сей годинник на кождy адресy за пересилкою (С. О. Д.) $5.75 і за дозвом пересилки, з тим приложенєм, що кождий може його оглянyти, і коли йому не подобає ся — то той не потребує платити ані одного цента. За такий годинник у нашого купця треба заплатити 25 зол. Дуже гарний 14 кар. золотом полозочуваний запинок з гарнітуром— додає ся даром до кождого годинника.

EXCELSIOR WATCH CO.,
101 Athenaeum Bldg., Chicago, Ill.
29n38

КАТАЛЬОГ НАЙКРАСШИХ ШТУК МАГІЧНИХ

з всякими приборами, як: цилїндр, тарїлки, цилїнки, фляшки, штивсти, карти, кулї, поучаючий замінювати воду у вино, молоко, чорнило, штуки знакомі річчі і богато других, яких кождий легко виконає а притім розвеселить товариство і навіть може заробляти сим гроші. Тих, що хотять виступати в театрах, учимо в нашій школї по, приступленїй цїні. Катальоги висилаємо даром.

Адресуйте: 27c48
UNIV. SALE HOUSE
126 E. 7th St., New York, N. Y.

ДОБРУ ПРАЦЮ І ДОБРИЙ ЗАРОБОК

може осягнyти лиш сей, котрий знає англїйський язык. Наша школа, до котрої не потребyєте ходити, гваранtyє навчити Вас заочно читати, писати і говорити по англїйськи в протягy 3-ох місяцїв. Цїна цїлої науки кождy лиш 5 долярів. Пробну лекцію і всякі висвітлення висилаємо по полученє 10 центів стемпсами. Адресyйте: 32—
AMERICAN PREPARATORY SCHOOL,
336 West 40th St., New York City

МИ ВАМ ВІРИМО!

Жадаїте, щоби Вам висласно VICTOR-A або COLUMBIA фонограф з 12 найновїйшими українськими пісньми і платіть лиш

50 цт. на тиждень

І навіть не спостережетесь як машину виплатите і вона стане Вашою власностию. Ми гваранtyємо кождy машину на 15 лїт. Пишіть сейчас по наш великий ілюстрований БЕЗПЛАТНИЙ катальог.

SAUL BIRNS
117 2nd Ave., New York, N. Y.
Dept. 2.
Склеп отворений вечерами і неділями.

ЗАМІСТЬ $20.50 КОРИСТАЙТЕ З НЕБУВАЛОЇ НАГОДИ! ЛИШ $5.25

$10.25 ПРАВДИВО 14 K Gold Plated ГОДИННИК ЛИШ $5.25

Ми можемо продати годинки за половику цїни, лиш тому, що дістаємо їх вирост з фабрики. Замовляючі годинки дістають зовсім БЕЗПЛАТНО 16 КОНЕЧНО ПОТРІБНИХ РІЧИЙ, а то: 1) Машинку до стриженя волоса $2.25. 2) Правдиву англїйську бритву $1.85. 3) Пасок до остреня бритви $1.85. 4) і 5) женський і мужеський перстень по $2.50 7) Файку. 8) Револьвер 32 калїбр. Кадет, автом. 9) Ланцюшок до годинки з американського золота. 10) Ножички. 11) і 12) Пензель і мязарку до голеня. 13) і 14) Спинки до манжетів. 15) Шийльку до краватки. 16) Добрий ножик з трема вістрями і корктягом.

Всї ті предмети вразі з гарною правдивою 14 K Gold Filled годинкою з механїзмом системи „Рокенфр", тими найбільше славний в Европі і випробуваний, вишлемо Вам сейчас по ОДЕРЖАНЮ 25 цнт. СТЕМПСАМИ.

Куплені у нас годинки гваранtyємо і чистимо ЗОВСІМ БЕЗПЛАТНО ПРОТЯГОМ 5 РОКІВ, або вимінюємо на нові на случай їх зіпсуття.

СПІШІТЬ СЯ І КОРИСТАЙТЕ З СЕЇ НАГОДИ І ПРИШЛІТЬ нам свое замовленє з 25 цнт. марками. З Канади треба прислати вразі з замовленєм цїлу належитість.

Коли хочете, щоби Ваше замовленє було сейчас полагоджене, то вишліть Ваше замовленє до американської закорпорованої через ряд фірми:

AMERICAN COMMERCIAL HOUSE, Inc.,
150 Nassau St., Dept. 10. New York, N. Y.

35 Вартісних предметів **ДАРОМ** ○ **14 K** позолочувана годинка лиш за Гварантована на 20 лїт. **$5.25**

Спеціяльна оферта. — Хто вятне со оголошенє і зашле до нас вразі з своєю докладною адресою і залучить 25 цнт. на депозит (стемплями або грішми), то ми вишлемо сейчас ГАРНУ 14 K GOLD FILLED ГОДИННИКУ, ГВАРАНТОВАНУ НА 20 ЛІТ, з трема новодтками, середньої величини для мущин або малу для женщин, з найсильнїйшим верком, а в додатку до годинки, ми дамо сим 35 ЦІННИХ ДАРУНКІВ ЗОВСІМ ДАРОМ, а іменно: гарний ланцюх з брилькою, револьвер, ножик, цїпильку до краватки, спинки до манжетів, до ковнїрців, домскі шпильки до блязок, гарну брошку, шпильки з амором, заручинний перстень з монограмом, домскі шпильки до краватки, спинки до манжетів, до ковнїрців, домскі шпильки до блязок, гарну брошку, шпильки з амором, заручинний перстень з монограмом, 2 шпильки перстені, мужеський перстень, мужеська шпилька з монограмом, кульчики, шапшйки з золотих кораликів прекрасна до женської годинки, торбінку, медальйонік з ланцюшком, брасолєтку, хрестик і гарний футерал на годинку. КОЛИ ПО ОДЕРЖАНЮ ПАКУНКА УПЕВНІТЕ СЕБЕ, ЩО ГОДИНКА Є ДІЙСНО 14 K GOLD FILLED, З ДВАЙЦЯТЬЛІТНОЮ ГВАРАНЦІЮ, а 35 дарунків є на найлїпшого виробу, то ЗАПЛАТІТЬ $5.00 ЗА СЮ ГАРНУ ГОДИННИКУ, і кілька центів за кошти пересилки дарунків, які досе ДАРОМ. Інакше Ви не потрафите платити анї цента і ми зарученє Вам депозит; З Канади треба цїлу належитість прислати вразі. Коли маєте якісь непорозуміння не має нічого спільного з фірмами, які дотепер наші оголошенє. Тому купуйте годинки вирост від нас, а дістанете все те, що ми оголошуємо. Не забудьте написати нам, чи хочете мужеської чи женської годинки. Адресyйте:

AMERICAN JEWELRY COMPANY, Dept. 649, ST. LOUIS, MO.